

משטרת ישראל אגף המבצעים

-בלמ"ס-

נוהל זה הותר לעיון על פי חוק חופש המידע

			נוהלי אג"מ
מספר: 220.002.19	תת-פרק: טיפול באירועים	פרק: שיטור וקהילה	
שם: הצגת תעודת זהות וחובת הזדהות בפני שוטר			תאריך פרסום: 11/03/2026
			תאריך תחילה: 11/03/2026
			תאריך ביטול:
			נוסח: 4

1. כללי

- א. במסגרת פעילות האכיפה המשטרתית נדרשים השוטרים לעיתים לבקש פרטי זיהוי מאדם ולדרוש ממנו להזדהות באמצעות תעודת זהות (להלן – דרישת ההזדהות). פעולות אלה עשויות לפגוע בחירויות יסוד כגון חופש התנועה וכבוד האדם וחירותו, ולכן מוטל על השוטרים לפעול באופן זהיר ומושכל בהפעלת סמכות זו.
- ב. נוהל זה מפרט את התנאים להפעלתה של סמכות דרישת הזדהות, והפעולות אותן רשאי שוטר לערוך בעקבות בדיקת תעודת הזהות שלא אגב יסוד סביר לחשד לביצוע עבירה פלילית. אין בהוראות אלה כדי לגרוע מהסמכויות הנתונות לשוטרים על פי חוקי סדר הדין הפלילי וכאשר קיימות סמכויות חקירה על פי דין.
- ג. העקרונות הקבועים בנוהל זה יחולו על כל המקרים בהם קיימת סמכות לדרוש הזדהות מאדם.

2. הבסיס החוקי

- א. דרישת ההזדהות יכול שתיעשה מכוח סמכות כללית, על פי חוק החזקת תעודת זהות והצגתה תשמ"ג-1982 (להלן: "חוק תעודת זהות" או "החוק") או מכוח הוראות חוק ספציפיות בהן קיימת לשוטר סמכות לדרישת הזדהות כגון חוק הכניסה לישראל, חוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור, תשס"ה-2005, חוק סמכויות מיוחדות להתמודדות עם נגיף הקורונה החדש, התש"ף-2020 ועוד.
- ב. **בבג"ץ 4455/19 טבקה נ. מ"י** קבע בית המשפט העליון, כי שוטר רשאי לדרוש מאדם להזדהות גם ללא חשד לביצועה של עבירה פלילית, ובלבד שקיימת עילה סבירה לכך כפי שיפורט בנוהל זה, וכן נקבע כי נדרשת זיקה בין הדרישה להזדהות ובין המידע המצוי בתעודת הזהות ובכלל זה, הצורך לבדוק את עצם קיומה של תעודה כזו.

ג. בפסק הדין בבג"ץ 244/23 האגודה לזכויות האזרח ואח' נ' משטרת ישראל הורה ביהמ"ש על ביטול ותיקון סעיפים שונים בנוהל המשטרה בנוסחו הקודם. הנוהל המשטרה תוקן בהתאם להנחיית בג"ץ, כפי שמפורט בנוהל זה.

3. אופן הפעלת הסמכות

- א. הזדהות אדם בפני שוטר יכול שתיעשה על ידי הצגת תעודת זהות, רישיון נהיגה או דרכון או אם נשא אדם מסמך זיהוי ביומטרי, מוסמך השוטר לזהותו אל מול תעודתו באמצעות קורא כרטיס חכם וסורק ט.א.
- ב. הפנייה לאזרח בדרישת הזדהות תיעשה באדיבות ובאופן ענייני.
- ג. דרישת ההזדהות תיעשה באופן שוויוני. שוטר יפעל תוך מתן דגש על הימנעות מדעה קדומה (פרופיילינג) ויחס מפלה בשל דת, גזע, מוצא אתני, צבע עור, לאום ומגדר, ותוך שמירה מרבית על כבוד האדם שמתבקש בירור זהותו.
- ד. דרישת הזדהות כלפי מי שנחזים כקטינים תיעשה ברגישות הראויה ובהתאמה למראה גילם, ובשים לב לכך שבמקרים רבים לקטין אין תעודת זהות. יש לזכור שכלל לא ניתן להנפיק תעודת זהות מתחת לגיל 16.

4. עילה סבירה לדרישת הזדהות

- העילה לדרישת ההזדהות תהיה בהתאם לסמכויות הקבועות בחוקים השונים, כגון: דרישת הזדהות מאדם שיש יסוד לחשוב כי שהייתו בישראל מחייבת רישיון ישיבה לפי סעיף 13 לחוק הכניסה לישראל, בדיקת הזדהות בעת כניסה למקום לפי סעיף 4 חוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור או כל סמכות אחרת. בהיעדר סמכות אחרת ספציפית, ניתן להסתמך על סעיף 2 לחוק תעודת זהות, אם התקיימה אחת מהעילות המפורטות להלן (להלן – **עילה סבירה**):
- א. על פי הנסיבות נדרש לברר אם נושא התעודה הוא אזרח או תושב ישראל.
 - ב. קיים חשש לביצועה של עבירה בה נדרש לברר את גילו של האדם (כמו במקרה של חשש למכירת אלכוהול לקטינים).
 - ג. לצורך הגשת עזרה לאדם השרוי במצוקה שבירור זהותו נדרש לצורך הגשת העזרה.
 - ד. יש יסוד לחשש שמדובר באדם שהמשטרה מחפשת אחריו (לדוגמה: נעדר, עבריין נמלט, דרוש לחקירה).

5. דרישת ההזדהות - עיכוב

- פניית השוטר לאדם בבקשה להזדהות מגבילה את תנועתו ומהווה עיכוב לפי סעיף 69 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996. לאור זאת, טרם בקשת ההזדהות על השוטר לפעול כדלקמן:
- א. להזדהות בפני האדם שתעודתו נתבקשה.
 - ב. להבהיר לאדם את העילה הסבירה שבגינה הוא נדרש להזדהות.
 - ג. שוטר לא יעכב אדם מעבר לזמן סביר הדרוש לביצוע דרישת ההזדהות.

*כאשר העיכוב מתארך מעל 20 דקות, או לחילופין היה צורך בהבאת האדם לתחנת המשטרה או זימונו אליה, יש לערוך דוח עיכוב בהתאם לסעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), תשנ"ו-1996.

6. אי הצגת תעודת זהות וסירוב להזדהות

- א. לפי חוק תעודת זהות תושב שמלאו לו 16 שנים חייב לשאת עמו תעודת זהות ולהציגה בפני שוטר בעת מילוי תפקידו כשיידרש לעשות כן. העובר על הוראות חוק זה, דינו - קנס, ובלבד שלא יועמד אדם לדין על אי הצגת תעודה אם תוך חמישה ימים לאחר שנדרש לכך הוצגה התעודה לפני מי שדרש את הצגתה, או לפני שוטר בתחנת משטרה, ונקבעה זהותו של האדם על פיה; נקבעה זהותו כאמור, יינתן לו, על פי דרישתו, אישור בכתב על כך בתחנת משטרה.
- ב. סירובו של אדם שנדרש להזדהות כדין עלול גם להוות עבירה של הפרת הוראה חוקית לפי סעיף 287(א) לחוק העונשין, תשל"ז-1977.
- ג. אדם שאינו נושא תעודת זהות – ניתן לנסות ולאמת את פרטי ההזדהות שמסר מול המערכת הממוחשבת.

7. פיקוח ובקרה

כל תלונה הנוגעת להפעלת סמכות דרישת ההזדהות בניגוד לנוהל זה שהגיעה לגורם משטרת תועבר למדור לתלונות הציבור וחופש המידע. מדור תלונות ציבור וחופש המידע יעביר ליועמ"ש המשטרה כל תלונה שנמצאה מוצדקת על ידו בצירוף החומר הרלבנטי לבירור התלונה. יועמ"ש המשטרה יעביר את התלונות לאחר בחינה לידיעת המשנה ליועמ"ש הממשלה (פלילי).

8. אחריות מקצועית לנוהל - רמ"ח סיור ושיטור/אג"ם מטא"ר.